

Stromy podél silnic stále mizí. V deseti krajích se převážně kácí

19.10.2023 - | Arnika

Na celostátní úrovni neexistuje souhrnný přehled o kácení stromů v alejích podél silnic.

Data proto Arnika získává od jednotlivých krajských správ silnic. Některé z nich však neposkytují kompletní údaje, a tak přesné statistiky chybí. Do statistiky navíc nejsou zahrnuty všechny silnice. Jejich správa je roztržštěná, a tak silnice I. třídy, rychlostní silnice a dálnice jsou ve správě Ředitelství silnic a dálnic ČR, místní a účelové komunikace spravují obce, a hlavní město Praha spravuje kromě dálničních komunikací všechny typy komunikací vedoucí městem. Navíc například kácení po živelních událostech, mohou provádět jednotky integrovaného záchranného systému bez vědomí správců silnic. Celkové počty stromořadí, která zmizela od našich silnic, tak mohou být výrazně vyšší.

I ze zpracovaných dat od krajských správ silnic však vyplývá, že stromů u silnic výrazně ubývá. Od roku 2003 do konce roku 2022 bylo u krajských silnic vykáceno celkem 326 497 stromů, zatímco jich bylo vysazeno pouze 202 394. Tento nevyrovnaný poměr ukazuje, že stromy podél silnic v naší krajině postupně mizí. Ačkoli výskyt pokácených stromů v roce 2022 klesl ve srovnání s předchozím rokem, poměr vykácených stromů k novým výsadbám byl horší než v letech 2020 a 2019.

O data s vysazenými stromy nestojí stát ani kraj

“Chybí také zásadní informace o tom, jak jsou nové výsadby úspěšné nebo kolik stromů vysázených u silnic před deseti lety zdárně prospívá. Nevíme tedy, jak jsou nové výsadby u silnic efektivní a zda provozní náklady SÚS jsou v dostatečné míře vynakládány na následnou údržbu. Správný hospodář by měl mít přehled o rozsahu a stavu svého majetku, aby mohl plánovat jeho údržbu.” říká Marcela Klemensová, vedoucí kampaně Zachraňme stromy spolku Arnika.

V Česku však bohužel úřady přehled nemají. Arnika letos oslovila krajské správy, zda provozují nebo spravují nějakou formu databáze nebo mapového serveru, která by evidovala dřeviny na pozemcích v jejich správě. Čtyři správy silnic odpověděly stručně “ne” a šest neodpovědělo vůbec. Pouze tři krajské správy odpověděly, že nějakou databázi mají, jedná se o databáze nebo pasporty dřevin vytvořené za účelem evidence stromů vysázených nebo ošetřených z dotačních titulů, anebo o nově zavedené databáze, které se teprve naplňují potřebnými daty. Pouze v jedno případě byl zmíněn plán péče, jako plánovaná a potřebná součást databáze.

“Jsme ještě asi hodně daleko od doby, kdy krajské správy silnic budou mít něco srovnatelného s německou spolkovou zemí Meklenbursko – Přední Pomořansko, kde je na webu Státního úřadu pro silniční stavby a dopravu část, věnovaná ochraně a zachování alejí, včetně mapy. Do této doby bude mít svůj význam i zjednodušená verze dotazování a z něj vycházející “statistika kácení a výsadeb”, kterou každoročně předkládá Arnika.” dodává Klemensová.

Situace se zhoršuje, stromů ubývá

Ze statistiky lze vyčíst dlouhodobé, znepokojující trendy. Poměr vykácených a vysázených stromů ukazuje, že za každé tři vykácené stromy nebyly vysazeny ani dva nové. Dlouhodobě jsou na tom nejhůře kraje Královéhradecký, Karlovarský a Plzeňský. Kraje, ve kterých je situace příznivější a dlouhodobě se daří nahrazovat pokácené stromy novou výsadbou v poměru přibližně 1: 1 jsou:

Středočeský, Moravskoslezský, Jihomoravský, Vysočina. Nejlépe si vede kraj Liberecký.

Někdy jsou nové stromy vysazeny na jiných místech, než byly pokáceny, což může ovlivnit kvalitu obnovy alejí podél silnic. Přesnější údaje máme za období 2014–2022, kdy bylo 24,79 % stromů vysazeno jinde než u silnic, kde se kácelo. V roce 2022 bylo vysazeno mimo místo kácení (jinde než u silnic) 12,86 % nových stromů, což ukazuje že problém s obnovou alejí přetrvává.

Podívejte se na podrobnější statistiky kácení za rok 2022.

Poměr vykácených a vysázených stromů dopadl nejlépe ve Středočeském kraji, kde se zároveň nejvíce sázelo. Vysázeli 2529 nových stromů a vykáceli 602. Za každý vykácený strom zde v roce 2022 vysázeli tedy 4,2 nových. Hodně stromů vysázeli také silničáři v Jihomoravském kraji – 1733 stromů. Zároveň však poměrně velké množství vykáceli – celkem 1566 stromů. Nejhorší poměr vykácených a vysázených stromů měl v roce 2022 Královéhradecký kraj. Vykáceli v něm 4402 stromů, vysadit se jim podařilo jen 185. Znamená to, že vysadili jeden strom za 23,79 poražených.

Potřebujeme změnit nejen náš přístup ke stromům podél silnic, ale i legislativu a provozní rozpočty silničářů

V květnu 2023 řekl ministr životního prostředí Petr Hladík na semináři Udržitelnost doprovodné silniční zeleně v Trpišově: *“Musíme silniční zeleň povýšit, dát jí velký důraz, velkou hodnotu, na mnoha místech tyto stromy vrátit do krajiny, ale takovým způsobem, aby to nezpůsobovalo konflikty.”*

To však bude chtít hlubokou změnu v přístupu státu i krajů k této problematice. Pro stromy u krajských silnic potřebujeme zjednodušeně pozemek o šířce 4,5 m od krajnice a zároveň asi 2 m za zasazeným stromem. Aktuálně silničáři takové pozemky ve správě nemají a nemají ani finance na jejich vykupování. Vlastníci okolních vhodných pozemků je navíc často nechťejí prodat. Krajské správy silnic také nemají finance a motivaci pro to, aby měly na manažerské pozici „dendrologa/arboristu“ a aby vzdělávaly technické zaměstnance. Krajské správy silnic nemají ani odpovídající techniku a lidské zdroje na to, aby prováděli údržbu komunikací šetrně, s ohledem na stromy.

“Tyto problémy přetrvávají přinejmenším deset let, V roce 2013 jsme je totiž společně se silničáři poprvé definovali. Je řešení v dohlednu? Pouhé přednášky na vzdělávacích akcích a stížnosti jednotlivých správ silnic nestačí. K řešení je potřeba spolupráce na úrovni několika ministerstev.” shrnuje Marcela Klemensová z organizace Arnika.

Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče (Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942).

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/stromy-podel-silnic-stale-mizi-v-deseti-krajich-se-prevazne-kaci>